

општих аката, реализовале и кроз уставно овлашћење Суда да Скупштини укаже на несагласност појединих закона са Уставом. Тим поводом испољена иницијатива Суда неретко је и верификована одлуком Скупштине да измени закон на чију неуставност је указивано. Све то недвосмислено говори да деловање и рад Уставног суда тог времена није представљало само пионирске покушаје оправдања његовог места и улоге у очувању владавине права. Напротив, она се исказивала у суштинском доприносу установљења и остварења темељених начела владавине права. На тај начин, Уставни суд Србије следио је пример пре њега основаних уставних судова Аустрије, Немачке и Италије, и пролазио кроз све промене европског модела уставног судства. Оне су једним делом биле опредељене претходно извршеним променама устава, али и непосредним настојањем Уставног суда да својим одлукама потврди Уставом прокламовани циљ успостављања и јачања владавине права. Таква настојања Уставног суда и практично су реализована у периоду од 1974. до 1990. године доношењем 31 одлуке о несагласности закона са Уставом. Улога Уставног суда Србије битно је измењена Уставом од 1990. године. Доношењем тог Устава, Србија је отворила ново поглавље уставности напуштањем дотадашњег система социјалистичке уставности и прихватањем традиционалних европских уставних вредности. Уставом је прокламовано начело поделе власти и уведен парламентарни систем. Положај и функција Уставног суда опредељени су у складу са европским стандардима уставног судства. Уставом је одређено да Уставни суд представља самосталан и независан орган који штити уставност и законитост у складу са Уставом. Уставом је утврђена надлежност и састав Суда и гарантована сталност судијске функције. Такође, Уставом је било одређено и да су одлуке Уставног суда општеобавезујуће и извршне. Међутим, упркос таквом одређењу положаја и надлежности Уставног суда, његовим деловањем у пракси нису остварени и очекивани резултати. Нова улога Уставног суда најављена је тек по извршеној промени власти 2000. године. У промењеном демократском амбијенту Уставни суд се истински окренуо заштити основних начела владавине права и темељних људских права и слобода. Ипак, то је био само наговештај његовог новог деловања. Оно је спречено вољом тадашње власти која је Уставни суд оставила без кворума за рад. Тако је Суд без своје кривице лишен могућности остварења Уставом му поверене функције. Блокада рада Уставног суда отклоњена је тек после 15 месеци избором недостајућих судија. У новом саставу, Уставни суд је изнова започео мисију очувања владавине права. Овакво деловање Уставног суда резултирало је оценом неуставности најважнијих закона и владиних уредби које су задирале у искључиви резерват законодавне надлежности. У том периоду, Уставни суд је посегао и за изрицањем привремене мере у циљу спречавања штетних последица примене закона из области правосуђа. Осим тога, рад